

N·A·R·F

NORGES AUTORISERTE REGNSKAPSFØRERES FORENING
Foretaksregisteret NO 871 278 342

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

FINANSDEPARTEMENTET	
24. APR. 2003	
Saksnr.	03114 - 35
Arkivnr.	

Deres ref.:
03/0114 FM EDK

Vår ref.:
fs0316/hko

Dato:
22. april 2003

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I REGNSKAPSLOVEN: EGENKAPITALMETODEN OG VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER

Det vises til departementets høringsbrev av 20. januar 2003 der det bes om kommentarer til endringsforslag vedrørende egenkapitalmetoden og bruk av virkelig verdi på finansielle instrumenter. NARF har behandlet saken i sitt fagutvalg.

Virkelig verdi på finansielle instrumenter

Saken har sin bakgrunn i Norges forpliktelser til å implementere EUs "limited fair value"-direktivet (virkelig verdi-direktiv) allerede innen 1. januar 2004. Direktivet krever at medlemsstatene enten skal tillate eller pålegge selskaper å verdsette finansielle instrumenter til virkelig verdi, med de forbehold som følger av direktivet. Tillatelsen eller pålegget kan begrenses til visse grupper av foretak. Tillatelsen eller pålegget kan også begrenses til kun å gjelde konsernregnskapet.

Adgang eller plikt til å vurdere finansielle instrumenter til virkelig verdi og begrensninger for øvrig

Hva angår spørsmålet om adgang eller plikt til å vurdere finansielle instrumenter til virkelig verdi, legges det i høringsutkastet opp til en frivillig ordning – dvs slik at det foreslås en adgang og ikke en plikt til å følge EU-reglene om virkelig verdi fra 2004. Videre foreslås det at adgangen begrenses til konsernregnskapet.

NARF gir tilslutning til forslaget om å innføre reglene som en adgangsbestemmelse. I likhet med utvalget mener vi det er flere og tungtveiende grunner for i denne omgang å unnlate en plikt, herunder også for børsnoterte foretak som etter forordningen vil måtte anvende virkelig verdi i sine konsernregnskap fra og med 1. januar 2005. Det vises særlig til:

- At det er kort tid fra bestemmelsene i foreliggende forslag kan bli vedtatt og til tidspunktet for implementering.
- At ordningen foreløpig er en overgangsbestemmelse (det vil bli foretatt ny vurdering i forbindelse med forordningen om full IAS-implementering fra og med regnskapsåret 2005).
- At den internasjonale standarden om regnskapsføring og vurdering av finansielle instrumenter (IAS 39) er under utvikling/revisjon. Det er således knyttet usikkerhet til hva de endelige reglene/god regnskapsskikk på området vil bli.

Til forslaget om å begrense adgangen til konsernregnskapet, gir NARF sin tilslutning også her. Konsernregnskapet – ved sitt investorfokus – vil med dette kunne bli tilført ytterligere nytteverdi, samtidig som det unngås påvirkning av selskapsregnskapet sett hen til kreditorhensynet og de eventuelle selskaps- og skatterettslige konsekvensene som økt anvendelse av virkelig verdi vil kunne gi.

Når det er sagt vil vi på sikt ikke anføre en bastant utelukkelse av eventuell adgang/plikt til økt bruk av virkelig verdi også i selskapsregnskapet (f.eks. aktuelt i forhold til børsnoterte foretak som ikke avlegger konsernregnskap). Dette fordrer imidlertid en grundig gjennomgang av konsekvensene først. I denne forbindelse har vi merket oss at en slik konsekvensvurdering vil bli foretatt på generelt grunnlag i hovedinnstillingen til Regnskapslovutvalget, slik at spørsmålet ventes gjenopptatt da.

I det foreliggende forslaget anvender man seg ikke av direktivets mulighet til å begrense virkeområdet til visse grupper av foretak. Herom kan vi se enkelte hensyn som kunne tilsi en slik begrensning, men så lenge anvendelsen av virkelig verdi gis som en adgang og ikke en plikt mener vi dette er tilstrekkelig for å ivareta de ulike hensynene. Ved frivillighet vil det f.eks. være opp til hvert enkelt foretak å vurdere om det er i stand til å "håndheve" virkelig verdi-reglene på en forsvarlig og pålitelig måte.

Prinsippanvendelse

Forslaget om å gi adgang til utvidet bruk av virkelig verdi i konsernregnskapet, men ikke i selskapsregnskapet, har som konsekvens at det må legges til rette for å kunne tillate ulik prinsippanvendelse mellom de to regnskapene. Utvalget har ikke funnet det nødvendig å foreta endringer i den generelle bestemmelsen om ensartet prinsippanvendelse i regnskapsloven § 4-4, eller i § 3-6 første ledd om at konsernregnskapet skal bygge på de konsoliderte foretakenes

selskapsregnskaper. I stedet anses det tilstrekkelig å la adgangen til ulik prinsippanvendelse følge direkte av § 5-8 nytt tredje ledd ("lex specialis").

Så lenge adgangen foreløpig bare åpner seg for et begrenset område, har NARF ingen innvendinger til denne lovtekniske løsningen.

For ordens skyld vil det imidlertid anføres at vi som overordnet synspunkt mener det bør åpnes for generell adgang til ulik prinsippanvendelse i selskaps- og konsernregnskapet, og derav også med endringer i nevnte §§ 4-4 og 3-4. Dette er spilt inn overfor Regnskapslovutvalget, og det ventes at spørsmålet vil bli drøftet i sin alminnelighet i forbindelse med den "ordinære" evalueringen av regnskapsloven.

Små foretak: Noteopplysninger og årsberetning

Note- og årsberetningskravene som følger med innføringen av virkelig verdi-direktivet er omfattende. I den forbindelse vil vi gi uttrykkelig støtte til de forenklingene som foreslås for små foretak (jf kost-nytte hensynet), nærmere bestemt om at:

- Små foretak ikke behøver å gi informasjon (note) om finansielle derivater som ikke er vurdert til virkelig verdi.
- Små foretak unntas fra årsberetningskravet om å redegjøre for finansiell risiko og eventuelle strategier for å redusere denne.

Så vidt vi forstår høringsnotatet tilsvarende dette full utnyttelse av de forenklingsmulighetene som ligger innenfor direktivbestemmelsene for små foretak. Herom legges det for øvrig til grunn at forenklingsmulighetene i så måte er uttømmende avdekket.

Lovteknisk løsning

NARF er på generelt grunnlag enig i at hensynet til et dynamisk regelverk tilsier at de overordnede bestemmelsene formuleres i lov, mens detaljreglene i hovedsak finner sin plass i forskrift/regnskapsstandarder. Dette er også lagt til grunn i det foreliggende forslaget, nærmere bestemt ved tredeling mellom lov, forskrift og regnskapsstandard. Foruten å bemerke som positivt at også forskriftsnivået er benyttet (det vil si i forstand av at lovgiver fortsatt har hånd om de avgrensninger som er regulert der¹, fremfor å overlate også dette til standardsetter), har vi ingen kommentarer til den "arbeidsdelingen" som er valgt for denne isolerte og foreløpige innarbeidingen av virkelig verdi-direktivet. Det forutsettes imidlertid at det på et bredere grunnlag vendes tilbake til spørsmålet om lovteknikk/juridisk form i anledning Regnskapslovutvalgets hovedinnstilling.

¹ Hvilke instrumenter som kan vurderes til virkelig verdi, og hvordan verdien skal defineres og beregnes (jf forslaget til forskrift).

Lov- og forskriftsformuleringer

Nedenfor følger noen kommentarer – i hovedsak av ren ”teknisk” karakter – til et par av lovformuleringene.

Loven § 5-8 nytt tredje avsnitt

Bestemmelsen er foreslått med følgende ordlyd:

”I konsernregnskapet kan andre finansielle instrumenter enn nevnt i første ledd vurderes til virkelig verdi, i samsvar med god regnskapsskikk. Virkelig verdi må kunne måles pålitelig. Departementet kan gi utfyllende bestemmelser i forskrift.”

Ut fra at henvisningen til god regnskapsskikk kommer før forskriftshenvisningen, kan det fremstå som om god regnskapsskikk er dominant i forhold til forskriften. Vi er inneforstått med at det ikke er ment slik, herunder at det er presisert ved nærmere forklaring i drøftelsen (jf høringsnotatet side 23 siste avsnitt). Ikke desto mindre synes vi det vil være naturlig at hierarkiet også gjenspeiles tydelig i selve lovteksten, og anmoder derfor om at det blir gjort en omformulering i tråd med dette.

For å gjøre det helt klart at § 5-8 første ledd fortsatt gjelder i konsernregnskapet uavhengig av den nye, utvidete adgangen til å kunne anvende virkelig verdi, vil det dessuten foreslås at det tilføyes et ”også” – det vil si slik:

”I konsernregnskapet kan også andre finansielle instrumenter enn nevnt i første ledd (...)”

Loven § 7-37

Notekravet gjelder i de tilfeller der små foretak ikke benytter seg av unntaksadgangen for dem, men frivillig velger å vurdere finansielle instrumenter til virkelig verdi i tråd med § 5-8 første og nye tredje ledd. Dette fremgår av overskriften til bestemmelsen (”virkelig verdi av finansielle instrumenter”), men nødvendigvis ikke like klart i selve lovteksten. Etter vår mening kan det med fordel presiseres, og da ved en henvisning til § 5-8 første og tredje ledd. Det vil si slik i bestemmelsens første setning:

”For hver kategori av finansielle instrumenter som er vurdert etter § 5-8 første og tredje ledd, skal det opplyses om (...)”

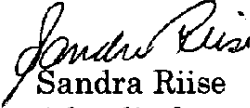
Egenkapitalmetoden/bruttometoden

NARF gir tilslutning til forslaget om å forlenge overgangsordningen som gir unntak fra kravet om å bruke egenkapital-/bruttometoden i selskapsregnskapet. I påvente av den pågående regnskapslovevalueringen samt avklaringer internasjonalt, er vi også enig i at overgangsordningen for tilfellet gjøres tidsubegrenset.

Når det gjelder små foretak vil det for øvrig for ordens skyld tilføyes at NARF mener unntaket for dem bør bestå permanent også i fortsettelsen.

Dette brev er også sendt på e-post til adresse: arkiv.postmottak@finans.dep.no.

Vennlig hilsen
Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening

Sandra Riise
Adm direktør

Steinar Maribo (sign)
Leder fagutvalget